

Innspill til statsbudsjettøring i Stortingets Energi- og miljøkomite

Forum for utvikling og miljø (ForUM), et nettverk av 60 norske sivilsamfunnsorganisasjoner, takker for muligheten til å delta på statsbudsjettøring. I vårt innspill vil vi fokusere på kapittel 1400 Klima- og miljødepartementet, 1410 kunnskap om natur og miljø, 1420 Miljødirektoratet, 1428 Enova SF og Regjeringens klimastatus og -plan.

Kapittel 1400 Klima- og miljødepartementet

Verden står overfor store oppgaver for å møte både klima-, natur- og forurensningskrisa. Det er viktig at sivilsamfunnsorganisasjoners bidrag til dette arbeidet anerkjennes og at støtten til organisasjonene reflekterer deres betydning. Derfor er det skuffende at verken støtten til frivillige organisasjoner og stiftelser (post 70) eller støtten til nasjonale og internasjonale miljøtiltak (post 76), inkludert reisestøtte for å følge internasjonale forhandlinger økes eller prisjusteres.

ForUM ber derfor om at komiteen:

- Styrker post 70 i kap. 1400 for å reflektere prisveksten
- Styrker post 76 i kap. 1400 for å reflektere prisveksten

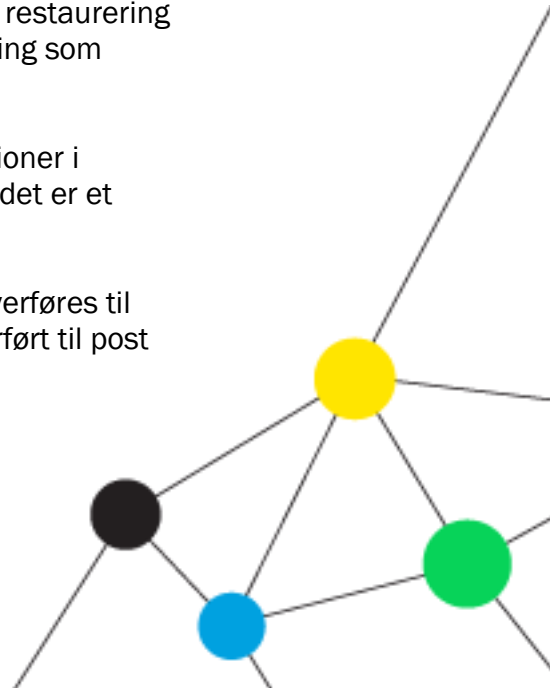
Kapittel 1410 Kunnskap om klima og miljø

ForUM er bekymret for at forslaget til statsbudsjett for 2023 ikke tar innover seg behovet for mer kunnskap og styrket innsats for å stanse naturkrisa.

Forhandlingene om en ny naturavtale forventes å komme i mål i desember, men verken Norge eller verden har nådd forpliktelsene fra den forrige. Rapporten Naturens tilstand 2020 fra ForUM, sammen med Sabima, WWF Norge og Naturvernforbundet, viste blant annet at det er stort behov for mer kunnskap og kartlegging av naturen, sterkere satsning på vern og restaurering av ødelagt og skadet natur og mer kunnskapsbasert arealforvaltning som hensyntar naturen.

Det er derfor svært urovekkende at det foreslås et kutt på 20 millioner i midlene til naturkartlegging i kapittel 1410 post 21 Miljødata når det er et tydelig behov for styrking.

Vi ser med bekymring på at flere poster legges ned, og midlene overføres til sekkeposter. Når post 22 i kapittel 1410 foreslås lagt ned og overført til post

21, samtidig som denne kuttes svekker dette arbeidet med kartlegging av natur samtidig som det burde blitt styrket.

ForUM ber derfor om at komiteen:

- Styrker post 21 Miljødata i Kap. 1410 med 135 millioner
- Gjeninnfører post 22 i Kap. 1410

Kapittel 1420 Miljødirektoratet

Vi er videre bekymret for at en rekke poster knyttet til vern samlet under en mer generell post 32 Statlege tileigningar, vern av naturområde fordi en slik sammenslåing øker risikoen for at representativiteten ved vern svekkes, og at områder med lavere kostnader blir prioritert.

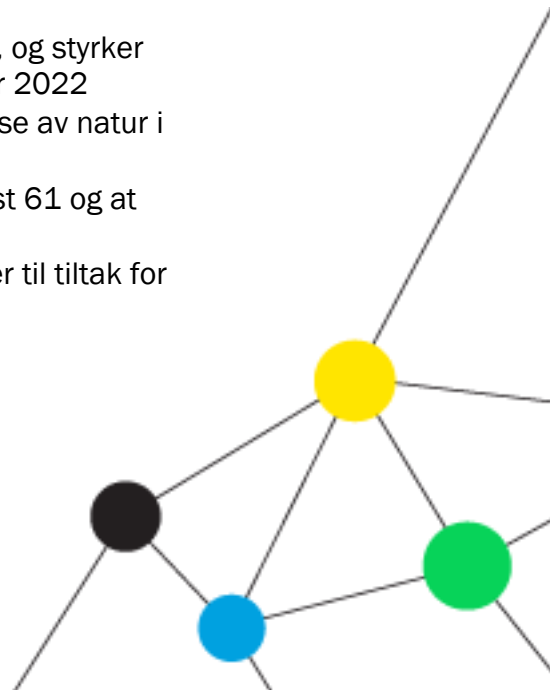
Arealforvaltning er en sentral driver av naturkrise og det er derfor et sterkt behov for å styrke kapasiteten på naturmangfold i kommuneplanleggingen og økt satsning på truet natur. Det er positivt at tilskuddsordningen for kommuner knyttet til naturhensyn i kommuneplanlegging under post 60 i kap. 1420 opprettholdes og styrkes, men 3 millioner er for lite.

I et omstillings- og 2050-perspektiv er det svært beklagelig at Klimasatsordningen under post 61 i kap. 1420 ikke videreføres. Erfaringene med Klimasats har vært gode og den har ført til bedre integrering av klima i kommunenes arbeid, inkludert klima- og naturvennlig arealplanlegging og bidratt til mange innovative prosjekter som andre kommuner og regjeringen har kunnet lære av.

Post 82 for truet natur og naturtyper i kap. 1420 er også foreslått lagt ned og overført til den mer generelle post 80 Tilskot til tiltak for å ta vare på natur, noe som gir mindre tydelig prioritering i tråd med internasjonale forpliktelser.

ForUM ber derfor om at komiteen:

- Gjeninnfører postene 33, 34, 35, 36 og 38 i kapittel 1420, og styrker dem sammen med post 32 til nivå med saldert budsjett for 2022
- Styrker post 60 i Kap. 1420 med 23 millioner til ivaretagelse av natur i kommuneplanlegging
- Gjeninnfører tilskuddet til klimatiltak (Klimasats) under post 61 og at posten økes til 200 millioner kroner
- Gjeninnfører og styrker post 82 Kap 1420 med 40 millioner til tiltak for truet natur og naturtyper

Kapittel 1428 Enova SF

Både IEA og IPCC understreker at omfattende energieffektivisering er nødvendig for å begrense behovet for mer energi og dermed unngå kontroversielle, kostbare og natur- og klimaødeleggende energiformer og prosjekter. ForUM er positive til at det settes av mer midler gjennom Husbanken til energieffektivisering, men at det ikke er tilstrekkelig. Det må tilrettelegges bedre for tiltak i vanlige husholdninger, ikke bare gjennom en utvidelse av Enova sitt mandat, men og gjennom et styrket budsjett.

Enova bør bruke de 400 mill. kronene som husholdningene betaler inn gjennom påslaget i nettariffen, til å støtte energieffektiviseringstiltak i husholdningene. I tillegg ber vi om at Enova tilføres ytterligere 600 mill. kroner i 2023 til å støtte energieffektiviseringstiltak i husholdningene, slik at det totalt stilles 1000 mill. kroner til rådighet for dette.

ForUM ber derfor om at komiteen:

- Øker post 50 i kap. 1428 Klima- og energifondet, for energieffektivisering i husholdningene, til 600 millioner kroner

Særskilt vedlegg: Regjeringens klimastatus- og plan

ForUM ønsker regjeringens klimastatus og -plan velkommen. Klimabudsjettet er et viktig styringsverktøy mot målet om å kutte Norges utslipp med 55 prosent innen 2030. Det er bra at klimabudsjettet gir større oversikt enn tidligere dokumenter, men bør også sette absolutte mål for hvor mye CO₂ som kan slippes ut fra sektorer som transport, landbruk og industri i 2023 og videre fremover.

Dessverre så kan ikke ForUM se at budsjettet slik det er fremlagt i år har realistiske virkemidler for utslippskutt tilsvarende klimamålet på 55 prosent. Tvert imot så fremkommer det et stort gap mellom dagens klimapolitikk og det som trengs for å nå regjeringens klimamål om 55 prosent reduksjon til 2030. Gapet er på nærmere 15 millioner tonn. Vedtatte og kommende virkemidler vil kun redusere utslippene med 4 av disse 15 millioner tonnene.

Vi er positive til at Norges avtale om utslippskutt med EU oppskaleres til 50 prosent, til tross for at EU selv ser ut til å lande på 40 prosent. Det er positivt at enkeltland som Norge kan ta på seg høyere ambisjoner enn det som gjelder for helhetlig for EU. Norge med vårt historiske utslipp og vår økonomi, må

omstille oss raskere og bidra i høyere grad til internasjonal omstilling enn det land med svakere økonomi og historiske utslippskutt.

Regjeringens klimastatus og plan viser at Norge ikke kommer til å holde seg innenfor utslippsbudsjettet som avtalen med EU gir oss for 2023. I statsbudsjettet beregnes utslippene til å bli minst 200.000 tonn høyere enn rammen på 23,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Vi håper derfor på at klimabudsjettet for 2024 vil gi et mindre gap mellom ambisjoner, tiltak og mål enn det klimabudsjettet for 2023 gjør.

Vår oppfatning er at klimabudsjettet bør medberegne både våre importerte og eksporterte utslipp. Det gir ikke et riktig bilde av Norges bidrag til klimagassutslippene når vår eksport av olje og gass ikke kommer frem i klimabudsjettet. Elektrifisering av sokkelen, er å regne som minimalistiske bidrag sett i forhold til petroleumseksporten.

ForUM ber derfor om at komiteen:

- I merknad ber om at klimabudsjettet viser summen av klimagassutslipp fra vår eksporterte olje og gass, ikke bare av produksjonen, slik at den reelle effekten av Norges oljepolitikk dokumenteres.
- I merknad ber om at klimabudsjettet regner på indirekte utslipp av vårt forbruk av importerte varer.
- I merknad ber om at virkemiddelbruken snarest, og senest innen 2025, samsvare med målet om 55 prosent kutt i klimagassutslippene.
- I merknad ber om at utslipp fra ødelagt natur som myr, jord og annen karbonlagrende natur kommer inn i regnskapet

Vennlig hilsen

Kathrine Sund-Henriksen

Daglig leder Forum for utvikling og miljø

